

1^e Turap Dantumadiel 2023

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	5
Programma 2: Mienskip.....	10
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	16
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	21
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	25
Programma 6: Iepenbiere Romte	33
Algemeine dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien	37
Overhead	40
Heffing VPB	42
Onvoorzien	43
Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2023.....	44
Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026.....	46
Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026.....	47

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 1e tussentijdse rapportage over 2023.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2023. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven groter dan € 50.000. Doordat de rapportage afgerond is op duizendtallen kunnen er marginale afwijkingen plaatsvinden in de tellingen.

Rapportage op voortgang doelen

Door middel van stoplichten wordt de voortgang weergegeven, de betekenis van de icoontjes leggen wij hieronder uit:

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema.
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed.

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 1e rapportage

Het resultaat van de 1e rapportage 2023 bedraagt € 1.116.000 negatief waardoor de begroting na verwerking van de 1e rapportage uitkomt op een voordelig resultaat van € 2.015.000.

De belangrijkste afwijkingen in deze rapportage zijn hieronder opgenomen.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Stijging energiekosten (diverse programma's).	-332
Cao wijziging en verhoging thuiswerkvergoeding (programma 1 en overhead)	-400
Voor 2023 wordt eenmalig een bijdrage ten behoeve van Beschermd Wonen (BW) verwacht via centrumgemeente Leeuwarden (programma 3)	341
Op basis van de jaarrekening 2022 en reëel begroten voor 2023 kan het budget voor WMO Begeleiding naar beneden bijgesteld (programma 3).	175
Verhoging budget Energietoeslag van 120 % naar 130% van de bijstandsnorm. De verhoging wordt gedekt uit de Algemene Reserve (programma 3).	-285
Sociale Werkvoorziening dient de bijdrage te worden bijgesteld vanwege hogere kosten en inzet op o.a. Beschut Werk (programma 3).	-185
Rente langlopende leningen (alsnog opnemen in de begroting) (algemiene dekkingsmiddels)	-260
Doorbelasting kostprijsverhogende BTW samenwerkingsbegroting (algemiene dekkingsmiddels)	-283
Overig	113

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Totaal resultaat 1^e rapportage 2023	-1.116

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder: N.L. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

Het gemeentebestuur van Dantumadiel gaat voor een sterke autonome en herkenbare gemeente die dichtbij haar inwoners staat. De samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers staat daarbij centraal. Het opheffen van de centrumregeling zorgt ervoor dat hier de komende bestuursperiode nog meer de nadruk op komt te liggen. Het gemeentelijke bestuur komt daarmee de komende periode voor een grote uitdaging te staan als het gaat om de opbouw van de nieuwe organisatie en de bijbehorende ontvlechting van gemeente Noardeast Fryslân. De gemeente Dantumadiel gaat zich de komende tijd vol inzetten op de opbouw van een nieuwe eigen organisatie, waarbij Dantumadiel een toegankelijke organisatie wil zijn met focus op klantgerichte dienstverlening welke goed is toegesneden op de toekomst. Dit voortkomend uit de kernwaarde van het coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'. Hierbij is de doelstelling om in ieder geval de dienstverlening op het niveau te behouden zoals het nu is en om alle inwoners een passend digitaal of fysiek kanaal te bieden om contact te zoeken met de gemeentelijke organisatie. Belangrijk speerpunt is om rekening te houden met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dantumadiel wil inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap en talentontwikkeling.

De basis voor een sterke autonome gemeente wordt gevormd door een robuuste financiële positie met oog voor structurele en incidentele kosten. Het opstellen van een toekomstbestendige lange termijn visie van de financiële positie en een overzichtelijke financiële verantwoording zullen hierbij de speerpunten zijn.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente. Het realiseren en behouden van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda. Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). Belangrijk is om op de samenwerking te blijven investeren. Tevens zal er verder worden ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in de gemeente. Het gevoel van veiligheid wat wordt ervaren door de inwoners is daarbij een belangrijke maatstaaf.

Onze democratie is een groot goed. Daar is ook in Dantumadiel veel aandacht voor. Het is van belang dat inwoners centraal staan en invloed hebben op en de eigen woon- en leefomgeving. We bieden inwoners heldere kaders voor burgerparticipatie: we geven als overheid ruimte en duidelijkheid.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting.			
	Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.		Metingen lopen (balie).
	Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.		In de huidige situatie hebben we al een goedwerkend KSS staan. Bij de opbouw van de organisatie wordt de huidige werkwijze overgenomen en in de komende jaren verder geoptimaliseerd.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).		De gemeente wil in de nieuwe organisatie mensen met eerstelijns contact vooropzetten. Denk hierbij aan het KKS, de bedrijvencontactfunctionaris en dorpencoördinator. Om door als organisatie dienstbaar te zijn aan deze medewerkers de dienstverlening nog verder te optimaliseren. Dit wordt bij de opbouw van de nieuwe organisatie verder uitgewerkt.
Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie			
	Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.		Het aanbieden van traineeships is uitgewerkt in de organisatiefilosofie. Dit wordt opgepakt in de nieuwe organisatie.
	Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.		De secundaire arbeidsvoorwaarden worden in 2023 tijdens het traject 'personeel' van 'Programmaplan 2024' verder uitgewerkt. Personeel dat via de plaatsingsprocedure overkomt naar de nieuwe organisatie behouden hun rechten.
	Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.		Tijdens het uitwerken van de organisatiefilosofie is een bezoek bij diverse scholen voor dit specifiek doel uitgewerkt. Dit zal in 2024 plaatsvinden.
	Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.		De TU-Twente is betrokken bij de opbouw van de nieuwe organisatie om hierin te adviseren.
	Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.		In de nieuwe organisatie liggen de verantwoordelijkheden laag in de organisatie. Daarnaast willen we graag medewerkers met een ruime ervaring de ruimte geven om een coachende rol richting jonge/nieuwe medewerkers te hebben.
Veilige woon- en leefomgeving versterken.	Onderzoek doen naar veiligheidsgevoel in de gemeente om doel SMART te kunnen maken.		

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning).		In verband met ondercapaciteit wordt dit in beperkte mate uitgevoerd.
	Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)		Idem
	Bibobscan uitvoering geven.		Dit is going concern. Nieuw beleid komt eind 2023.
	Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.		Dit loopt.
	Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichhouders publiek domein.		Huidig beleid wordt voorlopig voortgezet.
	Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.		Dit proces loopt.
Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding.			
	Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.		Wordt opgepakt binnen de nieuwe organisatie.
	Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.		Dit proces loopt.
Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel			
	Lange termijn visie opstellen financiële situatie.		In de perspectiefnota wordt een eerste beeld van de financiële situatie van een geheel zelfstandig Dantumadiel gegeven. Vanuit hier wordt de lange termijn visie verder vormgegeven worden.
	Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.		In de perspectiefnota wordt (financiële) mutaties ten opzicht van de huidige situatie opgenomen. Daarnaast is voor de personele kosten een landelijke benchmark uitgevoerd.
	Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)		Wordt opgepakt binnen de nieuwe organisatie.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Programmaplan Opbouw Dantumadiel 2024
Visie 'Dantumadiel krijgt het voor elkaar'
<i>Veilige woon en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Krachtig en eigentijds bestuur</i>
Raadsakkoord 2022-2026
Coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Dantumadiel Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	271	251	0	251
Lasten	-4.000	-4.003	-143	-4.145
Saldo baten en lasten	-3.728	-3.752	-143	-3.895
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	489	489	0	489
Geraamd resultaat	-3.240	-3.263	-143	-3.406

Toelichting op de verschillen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Bestuur		
Geen verschillen		
Dienstverlening		
Geen verschillen		
Veiligheid		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		
Bestuur		
Bijramen salarissen als gevolg van (achterstallig onderhoud) CAO-wijzigingen.	-120	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	-15	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-2	S
Dienstverlening		S
Veiligheid		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-5	S
Totaal lasten	-143	
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Totaal saldo wijzigingen	-143	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: L.N. Agricola, R. Kempenaar, G. Wiersma

Inleiding:

Vitale en levendige dorpen vormen de basis voor verbinding en sociale samenhang in de gemeente. Het is daarom belangrijk initiatieven voor activiteiten en evenementen blijvend te ondersteunen. De gemeente Dantumadiel wil onderzoeken waar de kracht van de inwoners zit en waar inwoners ondersteuning nodig hebben als het gaat om het versterken van de sociale samenhang. Een toekomstbestendige omgeving wordt gevormd door het op peil houden van voorzieningen zoals scholen, winkels en huisartsen. Daarbij wil de gemeente oog hebben voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Er is extra aandacht voor de jeugd. Het wordt een goed toekomstperspectief geboden als het gaat om de toekomstbestendigheid van onze regio. Het is van belang om kansen te bieden aan de jeugd door goed onderwijs, sport, cultuur te blijven stimuleren.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.	Onderzoeken waar de kracht van de onze inwoners zit en waar de uitdagingen (mogelijkheden) liggen om te benutten.		
	Ondersteunen en versterken van initiatieven uit de lokale samenleving.		Going concern.
	DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze (dorpsbudgetten).		Formeel liep de DOM 2.0 tot eind 2022 en is het niet mogelijk gebleken om dit te verlengen. Daarom is vanaf 2023 DOM 2.0 als project gestopt. De financiële afhandeling met Noardeast Fryslân heeft inmiddels plaatsgevonden. Het doorontwikkelen van de DOM werkwijze binnen de gemeente is inmiddels opgestart.
	Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.		Op 31 januari 2023 is aan de raad een presentatie gegeven door jongeren van NHL Stenden over een onderzoek naar jongerenparticipatie. De jongeren hebben de raad en college concrete tips daarover gegeven.
	Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.		Dit loopt volgens planning.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.			
	Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o.a. vervangen in Feanwalden).		Concrete plannen zijn in voorbereiding.
	Verenigingen en dorpshuizen ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun accommodaties.		Er zijn subsidieregelingen in voorbereiding (besluitvorming raad 30 mei) om verenigingen en stichting te steunen in zowel het treffen van verduurzaamheidsmaatregelen als in het helpen bij acute financiële problemen als gevolg van de hoge energiekosten. Daarnaast kunnen organisaties een beroep doen op de mogelijkheden van een lening.
	Volgens ANNO voorstel pilots met bloeizones in de dorpen ontwikkelen.		Binnen ANNO vindt heroriëntering plaats rondom de bloeizones. Echter projecten die bijdragen aan bloeizones worden door eigen gemeente opgepakt.
	Meer ruimte bieden voor uitdagende speel- en sportvoorzieningen en bewegen in de openbare ruimte.		Dit wordt in 2024 opgepakt.
	Het IHP doorontwikkelen en uitvoering geven aan de planning.		Verwachte besluitvorming 4e kwartaal. Op de planning staat het project in Feanwâlden, zie volgende punt.
	Actieve financiële inspanning voor financiering brede school in Feanwalden.		Vanwege stijging van onder andere bouwkosten en energielasten de laatste periode, is er meer tijd nodig om de plannen in Feanwalden goed te kunnen afronden. Dit is noodzakelijk voor het behouden van een goede balans van onze meerjarige financiële huishouding.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022	Onderzoek naar het aanbod van culturele activiteiten om smartdoel te kunnen meten.		
	Aanjaagregeling Cultuur beter onder de aandacht van de inwoners brengen.		Digitale flyer is op 9 mei op sociale media geplaatst.
	Culturele mogelijkheden, zowel actief als passief, voor jongeren vergroten en beter faciliteren (poppodium, festival, jeugdtheater)		'Tiid foar Aksje' is in uitvoering.
	Volwassenfonds sport en cultuur promoten (is nu een pilot, zo mogelijk permanent maken).		
	In het kader van preventie sport- en cultuuractiviteiten aanbieden aan jongeren (buurtsportcoaches en jongerenwerkers).		'Tiid foar Aksje' is in uitvoering. Beweegteam vakantieactiviteiten, gesprekken ROOBOL pilot starten verlengde schooldag.
	It organisearjen fan in Fryske wike mei de Anno-gemeenten.		Yn de wike fan 21 febrewaris (ynternasjonale dei fan de memmetaal) is yn gearwurking mei de Anno gemeenten in Fryske wike organisearre. Der binne in tal fan aktiviteiten organisearre sa as in workshop Psychology fan dyn taal, teäterfoarstelling Bingo, sûkerbôle yn de kantines en in filmke fan de wethâlder op social media oer it belang fan de Fryske taal.
	It organisearjen fan in jierliks werkomkommende aktiviteit yn it basisûnderwiis oangeande it Frysk.		Yn oerlis mei de skoallen wurdt de aktiviteit (ferhalen fertelle) keppele oan de berneboekewike yn oktober).
Onze jongeren meer en structureler de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).		Er zijn voor diverse sectoren (o.a. techniek en horeca) en doelgroepen (jongeren) campagnes en workshops georganiseerd vanuit Werkstart. Voorbereiding voor realisatie Jongerenpunt zijn gestart met interne projectleiders en werkgroep. Met de scholen worden er regelmatig challenge's georganiseerd. Voortgang van projecten zijn te vinden op de website van Kennislab NOF.
	Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.		Dit loopt volgens afspraken.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo!
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
Naar een regionaal voorzieningspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
Integraal Huisvestingsplan onderwijs Dantumadiel

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	161	161	15	176
Lasten	-3.188	-3.188	-33	-3.221
Saldo baten en lasten	-3.026	-3.027	-18	-3.045
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	120	120	-50	70
Geraamd resultaat	-2.906	-2.907	-68	-2.975

Toelichting op de verschillen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Voorzieningen		
Geen verschillen		
Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		
Verschillen kleiner dan € 50.000	15	S
Sport		
Geen verschillen		
Cultuur		
Geen verschillen		
Totaal baten	15	S
Lasten		
Voorzieningen		
Geen verschillen		
Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		
Stijging energiekosten	-67	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-12	I
Sport		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-4	S
Cultuur		
Verschillen kleiner dan € 50.000	50	I
Totaal lasten	-33	
Toevoegingen aan reserves		
Geen verschillen		
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve (vrij besteedbaar)		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-50	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal onttrekkingen aan reserves	-50	
Totaal saldo wijzigingen	-68	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

Inleiding:

De gemeente Dantumadiel vindt het van belang dat iedereen mee kan doen en dat alle inwoners in hun kracht kunnen staan. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. Inwoners hebben behoefte aan goede en doeltreffende zorg. De gemeente heeft een sleutelrol als het gaat om informatievoorziening gezinsondersteuning en opvoeding en wil hierin toegankelijk zijn. Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komen aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving. De gemeente Dantumadiel zal extra inzetten op contractmanagement met als doel fraudebestrijding en zelfverrijking in de zorg tegen te gaan. De resultaten hiervan komen ten gunste van armoedebestrijding, begeleiding en sociale activering samen met onze stakeholders (bijvoorbeeld Dokwurk). Daarnaast wordt er extra ingezet op de gevolgen van onze economische situatie zoals energearmoede, schulden en eenzaamheid.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.	Onderzoeken hoe we zelfredzaamheid gaan meten.		
	Ontwikkelen vrijwilligersvervoer		Pilot loopt volgens planning. In juni volgt evaluatie.
	Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsomtinkers en doarpsmoetingsplakken.		Dit loopt volgens planning.
	Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.		Door middel van trainingsaanbod van onze schoolmaatschappelijk werkers en ketenpartners is er naast de één op één begeleiding ook een groepsaanbod. Weerbaarheidstraining en sociale vaardigheidstraining gaat het om.
	Inzetten van het gezinsplan bij jeugdhulp		De mogelijkheden voor een familiegroepsplan zijn aanwezig. In de nieuwe organisatie wordt dit verder door ontwikkeld.
	Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.		Medewerkers worden op dit moment getraind.
	Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.		Er worden gesprekken gevoerd met basisscholen en bibliotheek.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.	Onderzoeken wat beïnvloedbare zorgkosten zijn door in gesprek te gaan met betrokken partijen zoals de gebiedsteams. Het doel is om 5% van die beïnvloedbare zorgkosten te reduceren, mede door meer aanbod in - en gebruik van algemene voorzieningen.		
	Fraude in WMO en Jeugd actiever bestrijden.		Op dit moment worden nieuwe bijzonder controleurs Sociaal Domein klaargestoomd. Dit vanwege verloop binnen deze eenheid. Opleiding voor WMO en Jeugdwet voor rechtmatigheidstoezicht, staat dit jaar in het opleidingsplan/cluster jaarplan. Met betrekking tot misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O), worden op dit moment stappen gezet door functionaris beheer Sociaal Domein.
	Opvoedingsondersteuning toegankelijker en laagdrempeliger aanbieden		Dit wordt in 2024 opgestart.
	Extra inzet op gezonde levensstijl voor volwassenen.		Vanuit verschillende partijen wordt er gewerkt aan de inzet op de gezonde levensstijl. Vanuit het Rijk is het GALA (Gezond en actief Leefakkoord) opgesteld. Gemeenten krijgen (extra) gelden om integraal aan de slag te gaan met de gezondheid/preventie bij inwoners. Hier wordt momenteel een projectplan voor opgesteld.
	Vrijtijdsbesteding aanbieden aan jongeren als preventie door middel van sport en cultuur (buurtsportcoaches en jongerenwerkers). + preventieakkoord.		Het project Tijd foar Aksje is in uitvoering. de focus ligt op en rond de scholen maar ook evenementen en activiteiten in de vakanties.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.			
	Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.		De uitvoering verloopt volgens planning.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Weerde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwerk	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
	ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	12.208	12.383	276	12.659
Lasten	-35.650	-35.789	-320	-36.108
Saldo baten en lasten	-23.442	-23.406	-43	-23.450
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	35	35	285	320
Geraamd resultaat	-23.407	-23.371	242	-23.129

Toelichting op de verschillen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Wmo (maatschappelijke participatie)		
De te ontvangen bijdrage van centrumgemeente Leeuwarden voor de ambulante Maatschappelijke Opvang en Vrouwen Opvang (MOVO) dient te worden bijgesteld. Al een aantal jaren is een dalende trend in cliëntenaantallen te zien binnen deze doelgroep.	-55	S
Voor 2023 wordt eenmalig een bijdrage ten behoeve van Beschermd Wonen (BW) verwacht via centrumgemeente Leeuwarden. Vanuit het Rijk is een negatieve bijstelling aangekondigd, te verwachten per 2024.	341	I
De te ontvangen eigen bijdragen voor de WMO dienen in het kader van reëel begroten te worden bijgesteld.	-30	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	20	S
Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		
Geen verschillen		
Inkomensondersteuning		
Geen verschillen		
Participatie		
Geen verschillen		
Jeugdwet		
Geen verschillen		
Gezondheid		
Geen verschillen		
Welzijnswerk		
Geen verschillen		
Onderwijs (kinderopvang / vve)		
Geen verschillen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal baten	276	
Lasten		
Wmo (maatschappelijke participatie)		
In plaats van een te betalen bijdrage aan Beschermd Wonen (BW) ontvangen we dit jaar een bedrag (zie ook baten).	40	I
Op basis van de jaarrekening 2022 en reëel begroten voor 2023 kan het budget voor WMO Begeleiding naar beneden bijgesteld.	175	S
Op basis van de jaarrekening 2022 en reëel begroten voor 2023 kan het budget voor WMO PGB naar beneden bijgesteld.	50	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	-57	S
Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		
Geen verschillen		
Inkomensondersteuning		
Verhoging budget Energietoeslag van 120 % naar 130% van de bijstandsnorm. De verhoging wordt gedekt uit de Algemene Reserve.	-285	I
Participatie		
Sociale Wekvoorziening dient de bijdrage te worden bijgesteld vanwege hogere kosten en inzet op o.a. Beschut Werk.	-185	S
Jeugdwet		
Geen verschillen		
Gezondheid		
Op basis van de septembercirculaire 2022 dient het budget ten behoeve van Gezond In De Stad (GIDS) te worden verhoogd.	-58	S
Welzijnswerk		
Geen verschillen		
Onderwijs (kinderopvang / vve)		
Geen verschillen		
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Totaal lasten	-320	
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve voor verhoging budget energietoeslag naar 130% van de bijstandsnorm	285	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	285	
Totaal saldo wijzigingen	242	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder: , R. Kempenaar

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil bedrijvigheid blijven bevorderen en zorgen voor een gezond recreatie- en ondernemersklimaat. Door middel van de Versnellingsagenda en samenwerking met onze ondernemers streven we naar economische groei. Wij ondersteunen ondernemers daarbij actief bij het aanvragen van de beschikbare subsidies. We werken via diverse beleidsthema's aan een samenleving waarin maatschappelijke waardecreatie centraal staat. Zo willen we als gemeente bijdragen aan het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt, waarin meer mensen duurzaam aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Daaraan werken we samen met regionale onderwijsinstellingen, buurgemeenten, provincie Fryslân, Dokwurk en werkgevers. Voor onze inwoners, maar ook voor mensen van buiten de gemeente, gaan we recreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld Eeltsjemar verbeteren. In de positionering van Dantumadiel worden bestaande concepten zoals de Friese Wouden verder uitgebouwd met een lokale invulling.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkeringssituatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.			
	Inzet van het Project meedoen via Dokwurk.		Project loopt.
	Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		Accounthouder is benoemd.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Wurkstart.		Is nog niet gestart.
	De positie van Dokwurk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.		Dit wordt besproken in het AB en DB van Dokwurk.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.			
	Doorontwikkeling van wurkstart (leven lang leren).		In 2023 wordt de focus gelegd op jongeren en samenwerking met onderwijspartijen en partners gericht op jongeren. In januari 2023 is een jongerenadviseur gestart bij Wurkstart.
Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.			
	Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.		Binnen ANNO worden projecten besproken en zonodig gestimuleerd.
Vergroten van ondernemerstevredenheid	Meting laten uitvoeren door externe partij (0-meting en eindmeting).		
	Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.		Ontwikkeling nieuwe kavels loopt maar aanbieden kan nog niet.
	Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.		De voorbereidingen zijn opgestart.
	Afronden detailhandelsvisie.		Er is een detailhandelsvisie aan de Raad opgeleverd door de SOD. Dit zal betrokken worden bij het opstellen van nieuw beleid.
	In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling		Onderzoek wordt in 2025 uitgevoerd.
Groei van de gastvrijheidssector (SMART maken aan de hand van de meting)	Metten en monitoren van verblijf en overnachtingen		
	Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.		Loopt, gesprekken met provincie staan gepland. Marrekrite en Wetterskip is al verkennend gesprek mee geweest.
	Inzetten op branding en marketing.		Project (Basisinfrastructuur RMT) zal binnen nu en een maand officieel van start gaan.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Opstellen van een ontwikkelkader.		Projectplan opgesteld, start afhankelijk van ambtelijke capaciteit.
	Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.		Geen ambtelijke capaciteit momenteel.
	Stimuleren initiatieven van inwoners.		Er worden diverse initiatieven ondersteund.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
Land waar je landt: eropuit in de regio Noordoost Fryslân 2020-2030
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
Ijswegencentrale Oostergo	Het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	35	35	0	35
Lasten	-458	-488	-1	-489
Saldo baten en lasten	-424	-454	-1	-454
Toevoegingen aan reserves	-222	-222	0	-222
Onttrekkingen aan reserves	378	408	0	408
Geraamd resultaat	-267	-267	-1	-268

Toelichting op de verschillen Programma 4: Werk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten	0	
Economie en werkgelegenheid	0	
Geen verschillen	0	
Recreatie en toerisme	0	
Geen verschillen	0	
Totaal baten	0	
Lasten	0	
Economie en werkgelegenheid	0	
Verschillen kleiner dan € 50.000	1	S
Recreatie en toerisme	0	
Geen verschillen	0	
Totaal lasten	1	
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	1	

Programma 5: Wenjen en Omjouwning

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwning' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Het woningtekort en de hoge energieprijzen zijn de grootste uitdagingen op dit gebied. Duurzaam wonen en aanbod van woningen is in korte tijd van groot belang geworden. Dantumadiel wil daarom de regie pakken op het aanbieden van sociale huur- en sociale koopwoningen en daarmee de doorstroom bevorderen en zo veel mogelijk inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. Hierbij wil Dantumadiel creatief en flexibel zijn, en verder kijken dan de traditionele woonvormen. Denk aan actief grondbeleid, kangoeroewoningen en flexibel wonen. Daarnaast dienen procedures versneld te worden om beter te kunnen inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. De nieuwe omgevingswet biedt hier goede kansen en mogelijkheden voor.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is om onze lokale samenleving duurzamer te maken. Veel bestaande woningen dienen verduurzaamd te worden. Dantumadiel wil onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit aan te pakken en samenwerken met de inwoners. Het opzetten van lokale energiecoöperaties wordt gestimuleerd en we helpen inwoners om hun eigen woning (beter) te isoleren en om energiebesparende middelen toe te passen. Tevens heeft de gemeente een biodivers, ecologisch en duurzaam groenbeleid en wil zij ook de inwoner stimuleren om hier aan bij te dragen. Dantumadiel wil inzetten op het bevorderen van een circulaire economie. Bedrijven worden gestimuleerd en ondersteund om samen te werken aan het omzetten van afvalstromen in grondstofstromen. Er wordt gestreefd naar een reductie van huishoudelijk afval. Er wordt gewerkt aan een 'Plan voor het dorp van de toekomst': een plan dat actief aandacht geeft aan de ambitie om op een innovatieve manier aan de slag te gaan het veranderende klimaat en de energietransitie.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).		<p>Opzet voor een bijeenkomst voor starters is in voorbereiding. Zal in juni 2023 plaatsvinden.</p> <p>Via particuliere sporen is de realisatie van betaalbare appartementen in de afrondende fase van het vergunningspoor (Foarstrjitte 80, skriesstrjitte in De Westereen en De Wylgen 2 in Feanwalden).</p> <p>Projectlocatie Botkeskoalle is in deze periode projectmatig opgepakt. Op dit moment wordt onderzocht in hoeverre deze locatie door Thus Wonen kan worden ontwikkeld voor goedkope huur/koop)</p> <p>Er zijn plannen in de Westereen en Feanwâlden waarin woningen voor dit segment worden ontwikkeld.</p>
	75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.		<p>Er is samenhang met het project Campus in Feanwâlden. Er zijn locaties in beeld voor woonhofjes. Wellicht initiatieven vanaf onderop en er lopen een aantal initiatieven van ontwikkelaars.</p> <p>Plannen voor seniorenwoningen nabij winkelcentrum Damwald zitten nog in de ideefase.</p>

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.		Eerste gesprekken over flexibele woonvormen zijn gehouden. Er is een concrete partij in beeld die dat, in samenwerking met Thús Wonen kan verzorgen. In 2022 is voor beleid voor (pre) mantelzorg/ kangoeroewoningen een aanzet gemaakt. Vanwege de personele capaciteit is hier in 2023 (nog) geen vervolg aan gegeven. Medio/ eind 2023 zal hier aan een vervolg worden gegeven.
De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.	Onderzoek doen naar de bestaande kwaliteit van woningen en de mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad te verbeteren.		
	Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.		Er komt een duurzaamheidsmarkt om dit te stimuleren. Daarnaast hebben Leningstelsel en subsidiestelsel ontwikkeld waar inwoners gebruik van kunnen maken. Verder is er een werkgroep bezig in Driezum en Wãlterswãld om de energietransitie te ondersteunen.
	Het maken van dorpsbiografieën.		Dit wordt in 2024 opgestart.
	Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.		Per plan wordt hier aandacht aan besteed en in de loop van 2024 wordt hier beleid voor ontwikkeld.
De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.		Begin Q3 wordt een plan van aanpak aan het college voorgelegd met daarin: <ul style="list-style-type: none"> - Mogelijkheid doorlooptijd verkorting eigen plannen - Mogelijkheid doorlooptijd verkorting plannen van derden.
De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.			
	Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.		De campagne voor preventie en hergebruik is gestart De campagne sluit aan bij de campagne van afgelopen jaar om het gebruik van de afvalapp/digitale kalender te stimuleren. In de app staat alle info mbt afvalscheiding (wie, wat, waar en wanneer en hoe).
	Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.		Zie hierboven
	Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.		Dit wordt in 2024 opgepakt.
	De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.		Dit wordt in 2024 verder ontwikkeld.
70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	In 2023 een plan 'Dorp van de toekomst' gericht op klimaatverandering en energietransitie, gereed te hebben om de ambitie te kunnen realiseren en hierbij de mienskip bij betrekken.		Er zijn gesprekken met marktpartijen om hier vorm aan te geven.
	Stimuleren van opzetten energie coöperaties.		Er worden in 2024 gesprekken met de Dorpsbelangen en DOM's gepland.
	Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.		<p>Van alle eigen gebouwen van de gemeente zijn energiescans gemaakt via de klimop regeling van de provincie en in een dashboard geplaatst. Zo is een duidelijk overzicht ontstaan van de benodigde maatregelen om energieneutraal/ gasloos te worden. Om hierin al stappen te maken is via de PPN geld gevraagd om in 2024 maatregelen uit te kunnen voeren. Van de rijksregeling DUMAVA voor gedeeltelijke subsidie van de maatregelen kan mogelijk ook gebruik worden gemaakt. In 2023 wordt deze naar verwachting weer opengesteld.</p> <p>Daarnaast wordt in mei de raad voorgesteld een subsidieregeling voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed vast te stellen.</p>
	<p>Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokwurk; • Kringloopwinkels; • Milieustraten. 		Er worden gesprekken met kringloopwinkels gevoerd.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.			
	Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.		Het plan van aanpak is in uitvoering. De subsidie isolatiemaatregelen is sinds begin april live. De witgoedwissel is sinds begin maart live en het plafond aan aanmeldingen is al bereikt. Tot slot lopen de afspraken voor de energicoach goed door. De afspraken voor de Ljochtbus lopen terug, maar gezamenlijk met Thús Wonen wordt de Ljochtbus opnieuw onder aandacht gebracht en worden complexen actief benaderd

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Woonvisie 2021
Prestatieafspraken
KAW woningmarktmonitor
<i>Duurzaamheid</i>
RES
Transitievisie warmte
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisie Dantumadiel
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota
Bestemmingsplannen

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Vorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in omgevingsvergunningprocedures
Opstellen en beoordelen ruimtelijke onderbouwingen

Onderwerp reguliere activiteiten
Begeleiden omgevingsvergunning- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	2.652	2.739	353	3.092
Lasten	-3.597	-3.570	-410	-3.981
Saldo baten en lasten	-944	-831	-57	-888
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	199	199	0	199
Geraamd resultaat	-745	-632	-57	-689

Toelichting op de verschillen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	0	
Geen verschillen	0	
Wonen		
Geen verschillen	0	
Milieu		
Met de uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid ontvangen wij gelden die kunnen worden ingezet voor apparaatskosten om het klimaat- en energiebeleid uit te voeren. Aan de lastenkant een even grote wijziging, per saldo budgetneutraal.	353	I
Afvalbeleid en Afval inzameling	0	
Geen verschillen	0	
Totaal baten	353	
Lasten		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	0	
Geen verschillen	0	
Wonen	0	
Geen verschillen	0	
Milieu		
Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Zie baten.	-353	I
Door toename van uitvoering bodemtaken in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit, organisatorische aanpassingen door de komst van de Omgevingswet en collectieve opdrachten wordt de deelnemersbijdrage van de FUMO verhoogd.	-52	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-5	S
Totaal lasten	-410	
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	-57	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Wielstra

Inleiding

De komende bestuursperiode zal er extra ingezet worden op de kwaliteit van de openbare ruimte. Goede bereikbaarheid met oog voor mindervalide weggebruikers en een kwaliteitsverbetering van het fietsennetwerk zijn hierbij belangrijke speerpunten. Gemeente Dantumadiel wil ook meer duidelijkheid en eenheid in de bebording en markeringen op de doorgaande wegen. Er dient een inhaalslag te worden gemaakt op het onderhoud van de openbare ruimte om de toegankelijkheid en de veilige bereikbaarheid te kunnen waarborgen. Het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte zal worden geoptimaliseerd om de balans tussen kosten en risicosturing te verbeteren.

Daarnaast is behoud van onze natuur een groot goed. De kwaliteit van de natuur moet behouden worden en de biodiversiteit vergroot. Het groenbeleid is biodivers, ecologisch en duurzaam. Inwoner en bedrijven worden gestimuleerd om hier ook een bijdrage aan te leveren.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.			
	Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit.		Dit loopt volgens planning.
	Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.		Onderhoud trottoirs krijgt dit jaar extra aandacht. Daarnaast bevat de PPN een voorstel voor uitwerking toegankelijkheid inrichting openbare ruimte.
	Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.		De subsidie aanvraag voor de 1 ^e fase Damwâld-Feanwâlden is ingediend. Koailoane – Rinsumageast – Leeuwarden volgt zodra er een nieuwe regeling door de provincie wordt opengesteld.
	Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.		Er hebben meerdere gesprekken met de provincie plaatsgevonden. Gesprekken over ontwerp en uitvoering zijn gepland.
De fysieke toegankelijkheid van winkelkernen voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid' op minimaal het niveau 'brons' te behalen.		Voorstel verwerkt in PPN, uitvoering gepland in 2024
Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.			
	Verkenkend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.		Er vindt momenteel een verkenning plaats.
Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.			
	Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.		In verband met ambtelijke capaciteit is dit nog niet opgepakt.
	Het realiseren en stimuleren van maatregelen zoals: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinten aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom.		Dit wordt momenteel uitgewerkt in een concreet maatregelenplan.
Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.			
	Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.		Voorstel is opgenomen in PPN.
	Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Áldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum		College heeft positieve houding t.o.v. vaarroute uitgesproken. Opdracht koppelkansen wordt o.a. meegenomen in herinrichtingen in Rinsumageast en in gesprekken met provincie m.b.t. N361.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (12-2021)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Beheer- en beleidsplannen wegen, kunstwerken, water, groen, openbare verlichting en riool.
Handboek Inrichting Openbare Ruimte Dantumadiel
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie "Ferbinning" (ANNO) (2020)
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Dokwurk	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	Het inkopen van energie en het beheer en onderhoud van openbare verlichting en elektrische oplaadinfrastructuur.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	1.878	1.854	0	1.854
Lasten	-6.938	-6.927	-241	-7.168
Saldo baten en lasten	-5.060	-5.074	-241	-5.315
Toevoegingen aan reserves	-176	-176	0	-176
Onttrekkingen aan reserves	260	260	0	260
Geraamd resultaat	-4.976	-4.990	-241	-5.231

Toelichting op de verschillen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verkeer en vervoer / Mobiliteit		
Geen verschillen		
Beheer openbare ruimte		
Geen verschillen		
Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		
Geen verschillen		
Beheer en onderhoud begraafplaatsen		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Verkeer en vervoer / Mobiliteit		
Geen verschillen		
Beheer openbare ruimte		
Stijging energiekosten	-149	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	-23	S
Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		
Stijging energiekosten	-69	S
Beheer en onderhoud begraafplaatsen		
Geen verschillen		
Totaal lasten	-241	
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	-241	

Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2023 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	4.611	4.611	0	4.611
Algemene uitkering	41.278	41.420	0	41.420
Dividend	105	105	0	105
Overige algemene dekkingsmiddelen	21	23	0	23
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Baten	46.015	46.159	0	46.159
Lasten				
Lokale heffingen	-110	-110	0	-110
Algemene uitkering	0	-17	0	-17
Dividend	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-234	-235	-441	-676
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Lasten	-344	-361	-441	-803
Totalen voor mutaties reserves	45.672	45.797	-441	45.356
Toevoegingen aan reserves	-165	-165	0	-165
Onttrekkingen aan reserves	151	151	0	151
Geraamd resultaat	45.657	45.783	-441	45.342

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Lokale heffingen		
Geen verschillen		
Algemene uitkering		
Geen verschillen		
Dividend		
Geen verschillen		
Overige algemene dekkingsmiddelen		
Geen verschillen		
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Lokale heffingen		
Geen verschillen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Algemene uitkering		
Geen verschillen		
Dividend		
Geen verschillen		
Overige algemene dekkingsmiddelen		
Rente langlopende leningen	-261	S
Doorbelasting kostprijsverhogende BTW samenwerkingsbegroting	-283	I
Dekking stelpost verwachte stijging energiekosten	103	I
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen		
Geen verschillen		
Totaal lasten	-441	
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Totaal saldo wijzigingen	-441	

Overhead

Waar gaat Overhead over?
<p>Overhead In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.</p> <p>Overhead bestaat in elk geval uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). 2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. 3. P&O / HRM. 4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement). 5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). 6. juridische zaken. 7. bestuurszaken en bestuursondersteuning. 8. informatievoorziening en automatisering (ICT). 9. facilitaire zaken en Huisvesting. 10. documentaire Informatie Voorziening (DIV). 11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2023 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Overhead	19	19	0	19
Totale Baten	19	19	0	19
Lasten				
Overhead	-7.201	-7.240	-407	-7.647
Totale Lasten	-7.201	-7.240	-407	-7.647
Saldo baten en lasten	-7.182	-7.221	-407	-7.628

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Overhead		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Overhead		
Cao wijziging en verhoging thuiswerkvergoeding	-280	I
Premiestijging energiekosten	-98	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	-29	I
Totaal lasten	-407	
Totaal saldo wijzigingen		
	-407	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?
<p>Heffing VPB Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.</p> <p>De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.</p>

Overzicht baten en lasten 2023 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Heffing VPB		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Heffing VPB		
Geen verschillen		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?
<p>Onvoorzien Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.</p>

Overzicht baten en lasten 2023 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totale Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totale Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Onvoorzien		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Onvoorzien		
Geen verschillen		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2023

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	271	251	0	251
2: Mienskip	161	161	15	176
3: Soarch en Wolwêzen	12.208	12.383	276	12.659
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	35	35	0	35
5: Wenjen en Omjouwing	2.652	2.739	353	3.092
6: Iepenbiere Romte	1.878	1.854	0	1.854
Algemiene dekkingsmiddels	46.015	46.159	0	46.159
Overhead	19	19	0	19
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	63.239	63.599	644	64.244
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-4.000	-4.003	-143	-4.145
2: Mienskip	-3.188	-3.188	-33	-3.221
3: Soarch en Wolwêzen	-35.650	-35.789	-320	-36.108
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-458	-488	-1	-489
5: Wenjen en Omjouwing	-3.597	-3.570	-410	-3.981
6: Iepenbiere Romte	-6.938	-6.927	-241	-7.168
Algemiene dekkingsmiddels	-344	-361	-441	-803
Overhead	-7.201	-7.240	-407	-7.647
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	-61.374	-61.567	-1.995	-63.563

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-3.728	-3.752	-143	-3.895
2: Mienskip	-3.026	-3.027	-18	-3.045
3: Soarch en Wolwêzen	-23.442	-23.406	-43	-23.450
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-424	-454	-1	-454
5: Wenjen en Omjouwing	-944	-831	-57	-888
6: Iepenbiere Romte	-5.060	-5.074	-241	-5.315
Algemeine dekkingsmiddels	45.672	45.797	-441	45.356
Overhead	-7.182	-7.221	-407	-7.628
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	1.865	2.032	-1.351	681
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-563	-563	0	-563
Onttrekkingen aan reserves	1.632	1.662	235	1.897
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.069	1.099	235	1.334
Geraamde resultaat	2.934	3.132	-1.116	2.015

Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	-127	-127	-127
2: Mienskip	54	4	4
3: Soarch en Wolwêzen	82	82	82
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	0	0	0
5: Wenjen en Omjouwing	-5	-5	-5
6: Iepenbiere Romte	-32	-32	-32
Algemeine dekkingsmiddels	-247	-234	-220
Overhead	-290	-290	-290
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	-566	-602	-588
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-50	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-50	0	0
Geraamde resultaat	-616	-602	-588

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026
1: Ynwenner en Bestjoer			
Bijramen salarissen als gevolg van (achterstallig onderhoud) CAO-wijzigingen.	-120	-120	-120
Verschillen kleiner dan € 50.000	-7	-7	-7
2: Mienskip			
Verschillen kleiner dan € 50.000	54	4	4
3: Soarch en Wolwêzen			
De te ontvangen bijdrage van centrumgemeente Leeuwarden voor de ambulante Maatschappelijke Opvang en Vrouwen Opvang (MOVO) dient te worden bijgesteld. Al een aantal jaren is een dalende trend in cliëntenaantallen te zien binnen deze doelgroep.	-55	-55	-55
De te ontvangen eigen bijdragen voor de WMO dienen in het kader van reëel begroten te worden bijgesteld.	-30	-30	-30
Op basis van de jaarrekening 2022 en reëel begroten voor 2023 kan het budget voor WMO Begeleiding naar beneden bijgesteld.	175	175	175
Op basis van de jaarrekening 2022 en reëel begroten voor 2023 kan het budget voor WMO PGB naar beneden bijgesteld.	50	50	50
Op basis van de septembercirculaire 2022 dient het budget ten behoeve van Gezond In De Stad (GIDS) te worden verhoogd.	-58	-58	-58
Verschillen kleiner dan € 50.000	-	-	-
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Geen verschillen			
5: Wenjen en Omjouwing			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-5	-5	-5
6: Iepenbiere Romte			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-32	-32	-32
Algemniene dekkingsmiddels			
Rente langlopende leningen	-247	-234	-220
Verschillen kleiner dan € 50.000	-	-	-

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026
Overhead			
Cao wijziging en verhoging thuiswerkvergoeding	-280	-280	-280
Verschillen kleiner dan € 50.000	-10	-10	-10
Heffing Vennootschapsbelasting			
Geen verschillen			
Onvoorzien			
Geen verschillen			
Onttrekkingen reserves			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-50		
Totaal saldo wijzigingen			
	-616	-602	-588